

EVDEKİ YESİL TEHLİKELER “DİFENBAHYA ZEHİRLENMESİ”

¹Tuğba ŞİSMANLAR , ¹Yasar Hüseyin ONGANLAR , ²Oksan DERİNÖZ , ³Serdar KULA , ¹Serife Mehtap KANBUR , ¹Doğus VURALI

ÖZ:

Difenbahya evlerde süs amacıyla yetistirilen tropikal bir bitkidir. Oküler, dermal ve gastrointestinal toksik etkileri bulunmaktadır. Üç yaşında erkek hasta difenbahya yaprağı çiğnedikten sonra solunum sıkıntısıyla hastanemize başvurdu. Steroid ve antihistaminik tedaviden fayda gördü. Evlerde süs amaçlı yetistirilen bazı bitkiler çocuklar için zehirlenme kaynağı olup; ciddi komplikasyonlara yol açabilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, Difenbahya, Zehirlenme

GREEN DANGERS AT HOME: “DIEFFENBACHIA INTOXICATION”

ABSTRACT:

Dieffenbachia is a tropical ornamental houseplant. It has ocular, dermal and gastrointestinal toxic

effects. A 3-year-old boy was admitted to the emergency department with respiratory distress after he had bitten a dieffenbachia leaf. His symptoms regressed after steroid and antihistaminic therapy. Some ornamental houseplants have toxic effects and may cause serious complications especially in children.

Key Words: Child, Dieffenbachia, Intoxication

GİRİŞ

Difenbahya, Araceae ailesinden ve Arum sınıfından tropikal bir bitkidir¹ (Şekil 1). Tropikal bölgelerde yetişen bu bitki evlerde süs bitkisi olarak yetiştirilmektedir. Ülkemize ithal edilen bitkilerin en zararlılarından². Bitkinin çiğnenmesi ile dilde, dudaklarda şişlik, yanma, ağrı meydana gelebileceği gibi; hava yolu tıkanıklığı ve solunum yetmezliği gibi ciddi klinik bulgularda ortaya çıkabilir³.

Şekil 1: Difenbahya (Dieffenbachia Araceae)

Olgu, literatürde bitki nedeniyle zehirlenen çocuk olgu sayısının az olması ve nadir görülen bitki kaynaklı zehirlenmeleri tartışmak amacıyla sunulmuştur.

OLGU SUNUMU:

Daha önce sağlıklı üç yaşında erkek hasta nefes almada zorluk, dudak ve dilde şişme yakınması ile Çocuk Acil Servis’e getirildi. Öyküsünden çocuğun şikâyetleri başlamadan yarım saat önce evlerinin salonunda bulunan “difenbahya” isimli bitkiyi çiğnediği, ardından dudak ve dilde şişliğinin olduğu, salya miktarının arttığı öğrenildi. Acil servise geldiğinde, vital bulguları (oksijen saturasyonu %98, kalp hızı: 114/dk, solunum sayısı: 26/dk, kan basıncı 90/60 mmHg)

¹Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye

²Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Çocuk Acil Bilim Dalı, Ankara, Türkiye

³Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Çocuk Kardiyolojisi

stabildi. Dilinde ve ağızda ağrı tarif eden hastanın, dudakları, dili ödemli ve hiperemikti. Ağız açık nefes alıyor ve zorlukla birkaç kelime konuşabiliyordu. Uvula ödemi yoktu. Solunum sesleri doğal, stridoru ve siyanozu yoktu. Hastanın ilk değerlendirilme ve stabilizasyonunun ardından, ani gelişen solunum sıkıntısı öyküsü nedeniyle olası yabancı cisim aspirasyonunu dışlamak için akciğer grafisi çekildi, film normaldi. Steroid ve antihistaminik (Metil Prednizolon 1mg/kg, Feniramin 1mg/kg) tedavisi verildi. Bitki yeme öyküsü olan hasta, difenbahyanın toksik etkileri nedeniyle ortaya çıkabilecek olan dispne, disfaji, disfoni, hiper-salivasyon, hava yolu obstrüksiyonu için Acil Gözlem Ünitesi'ne yatırıldı. İzleminin 4. saatinde klinik bulguları düzelen hasta, aile-si zehirlenmeler konusunda bilgilendirilerek taburcu edildi.

TARTIŞMA

Difenbahya, evlerde dekoratif amaçlı yetiştirilen tropikal bir bitkidir. Ülkemize ithal edilen bitkilerin en zehirlilerinden olan difenbahyanın anavatanı Tropikal Amerika'dır. Onyedinci yüzyılın sonundan beri zehirli olduğu bilinmektedir. Amazonlarda yaşayan Tucuna Kızılderili'leri ok zehiri olarak; Batılı Kızılderili'ler de kölelere işkence yapmak için kullanmışlardır. Köleleri cezalandırmak için, ağızlarına bitki özünü damlatmışlar ve meydana gelen ödem ile konuşmalarını engellemişlerdir. Brezilyalı Kızılderili'ler ise, difenbahyanın steriliteye neden olduğu düşüncesiyle, düşmanlarının üremelerini engellemek için yiyeceklerine bu zehiri koymuşlardır⁴⁻⁶.

Yaprağının elle ovulması, koparılması, çiğnenmesi ile yaprakta bulunan rafitler (iğsi kalsiyum oksalat kristalleri) ve proteolitik enzimler sırasıyla lokal irritasyon, doku hasarı ve inflamasyona neden olurlar⁷. Okuler, dermal ve oral temas ile klinik bulgular ortaya çıkabilir. Okuler temasta ciddi ağrı, kemozis, blefarospazm, fotofobi, lakrimasyon, korneal abrazyon ve keratokonjonktivit meydana gelirken; dermal temasta hafif dermatitten, ciddi yanık ya da büllöz erupsiyona kadar ilerleyen klinik bulgular görülebilir. Difenbahyanın herhangi bir parçasının ağız yolu ile alımı sonrasında ise ağrı, ödem, sekresyonlarda artış, ülserasyon, kusma, ishal ve disfaji gelişebilir¹.

Literatürde yanlışlıkla difenbahya yaprağı ısırıldıktan sonra ciddi havayolu obstrüksiyonu gelişen ve trakeostomiye kadar giden bir erişkin, özkıyım amaçlı bol miktarda bitki yiyen ve sonrasında özefajite ikincil aorta-özefajial fistül gelişen bir adolesan olgu ile bitkinin yaprağını yedikten sonra ortaya çıkan ciddi havayolu obstrüksiyonu nedeniyle ölen bir köpek olgu bildirilmiştir^{1,7,8}.

Lokal zehir danışma merkezinin verilerine bakıldığında, ağız yoluyla difenbahya alan 61 olgunun yalnızca % 4,9'unda semptomların ilk beş dakika içinde ortaya çıktığı ve minimal destek tedavisi ile semptomların gerilediği bildirilmiştir⁹.

Olgumuz, literatürdeki olgular kadar ağır klinik tabloya sahip olmasa da difenbahya yaprağını çiğnedikten yarım saat sonra dilde dudakta ödem gelişen, salya sekresyonunun artışı ve ağrı nedeniyle konuşma güçlüğü olan bir olguydu. Literatürdeki erişkin olgu, bizim olgumuz gibi kaza ile bitki teması olan, temastan yarım saat sonra şikâyetleri başlayan ve hastaneye getirilen bir olgu iken; adolesan olgu intihar amaçlı bol miktarda bitkiyi yedikten altı saat sonra hastaneye getirilen, aorta-özefajial fistülü olaydan beş hafta sonra saptanan

bir olgu idi. Bu olguda geç dönemde gelişen komplikasyonlar aldığı miktarın fazlalığından kaynaklanabilir.

Difenbahya zehirlenmesinde tedavi, hastanın klinik bulgularına göre verilecek destektir. Oral alımlarda hafif vakalarda soğuk uygulama, topikal analjezikler yeterli iken; ağır olgularda antihistaminikler, steroid ve nebulize adrenalin uygulanabilir. Hava yolu obstrüksiyonu olan olgularda, hava yolu açıklığının devamını sağlamak için entübasyon ve trakeostomi gerekebilir. Antihistaminik ve rasemik adrenalin tedavisinin kullanımı tartışmalıdır. Ancak verilecek tedavinin hastanın semptomlarını rahatlatıldığı bildirilmiştir¹.

Bizim olgumuz, temas sonrası 30. dakika hastaneye getirilen antihistaminik ve steroid tedavisi alan ve verilen medikal tedavi ile izleminin dördüncü saatinde tam olarak klinik bulguları düzelen bir olgu idi.

Sonuç olarak, geçmişte köleleri cezalandırmak amacıyla kullanılan bu bitki, günümüzde evlerimizi süslemektedir. Bitkiler ile olan zehirlenmeler nadir görülse de ciddi komplikasyonlara neden olabileceği unutulmamalı ve çocukların oyun ve yaşam alanları olan evler daha güvenli hale getirilmelidir.

Yazışma Adresi: Tuğba ŞİŞMANLAR

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi,

Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları A.D. Ankara, Türkiye

Tel: 0 312 202 60 65

E-Mail: tsismanlar@yahoo.com

KAYNAKLAR:

- 1) Cumpston KL, Vogel SN, Leikin JB, et al. Acute airway compromise after brief exposure to a Dieffenbachia plant. J Emerg Med 2003; 25:391-397.
- 2) Sezik E. Salon ve Süs Bitkileriyle Zehirlenmeler. Yeni Tıp Dergisi 1990;7: 70-83.
- 3) Dip EC, Pereria NA, Fernandes PD. Ability of eugenol to reduce tongue edema induced by Dieffenbachia picta Schott in mice. Toxicon 2004; 43: 729-735.
- 4) Barnes BA, Fox L. Poisoning with Dieffenbachia. J Hist Med 1955;10:173-81.
- 5) Gardner D. Injury to the oral mucous membranes caused by the common houseplant, dieffenbachia. Oral Surgery Oral Medicine Oral Pathology 1994; 78: 631-3.
- 6) Evans CRH. Oral ulceration after contact with the houseplant Dieffenbachia. British Dentistry Journal 1987;162:467-8.
- 7) Sinajdaufa J, Mixa V, Rygl M, et al. Aortoesophageal fistula-an unusual complication of esophagitis caused by Dieffenbachia ingestion. Journal of Pediatric Surgery 2005;40:29-31.
- 8) Loretti AP, Ilha MR, Ribeiro RES. Accidental fatal poisoning of a dog by dieffenbachia picta (dumb cane). Vet Human Toxicol 2003;45:233-39.
- 9) Mrvos R, Dean B, Krenzelok EP. Philodendron/dieffenbachia ingestion: are they a problem? J Toxicol Clin Toxicol 1991;29:485-91.